

МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ

Министерство образования и науки Республики Тыва

Администрация Барун-Хемчикского кожууна

МБОУ СОШ С. Шекпээр

РАССМОТРЕНО

ШМО начальных классов

Куулар Куулар Ч.С.

Протокол № 1

от «30» 08 2024 г.

СОГЛАСОВАНО

Зам.директора по УВР

Саая Саая А.Ч.

От «12» 09 2024 г.

УТВЕРЖДЕНО

Директор

Куулар Куулар А.И.

Приказ № 140

от «01» 09 2024 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

внеурочной деятельности «Номнун оннуу»

для обучающихся 3 класса на 2024-2025 уч.г.

Учитель начальных классов: Сат Зоя Дюрбуевна.

с.Шекпээр - 2024

Ажылчын программа

«Номнуң өңнуктери»

3 класс

3-кү класстың «Литературлуг номчулга» (Автору: Л.С.Кара-оол) эртеминге тургускан ажылчын программаны Россия Федерациязының «Россияның Школазы» деп өөредилге-методиктиг бөлүккө, Тыва Республиканың ниити өөредилгезиниң эге школага 1- 4 класстарга номчулга талазы-биле программазынга база 2024-2025 өөредилге чылынын Хондергей ортумак ниити билиг школазынын өөредилге планынга даянып тургускан. Бо ажылчын программа эге школаның Федералдыг күрүне стандарттарының сорулгаларын чедип алырынче утланган.

«Номнун өңнуктери» чылда 34 шак көрдүнүп турар, неделяда 1 шакка санаттынган. Класстан дашкаар номчулганы 1 улдуңда-ла 1 шак кылдыр киирген.

«Номнун өңнуктери» деп класстан дашкаар кичээлдин ниити тайылбыры Номчулга кичээлдери дээрге эге школада өөренип турар кол эртемнерниң бирээзи деп санаттынып турар. Ол уругларның шын медреселдиг номчулгазын болгаш сөзүглел- биле ажылдап билирин, уран-чечен номчулгага сонуггалын оттуруп, уругнуң ниити сайзыралынче, эстетиктиг болгаш мөзү-шынар кижизидилгезинче кичээнгейни угландырып турар.

«Номнуң өңнуктери» деп класстан дашкаар кичээлдерни чедишкенин өөренип алып болза, ол эге школаның өске-даа эртемнериниң түннелдерин хандырат. Эге школага чечен чогаал номчулгазының программасы уругларның аас болгаш бижимел чугаазын сайзырадырынче кол кичээнгейни угландырып турар. Оң иштинде бир онзагай черни өөреникчилерниң шын чугаалап өөредириниң кол хевири (аргазы) - номчулганың чаңчылдарын хевирлээри болгаш ону сайзырадырынче утланган ажылдарны чорудары ээлеп турар.

Бердинген курс дараазында **сорулгаларны** чедип алырынче угланган:

- ыыткыр (дыңналдыр) номчуурунун хевиринден эгелээш, ханы, медеделдиг иштинде

номчуурун, литературлуг шын адаашкын езугаар болгаш рольдар аайы-биле аяанныг номчууру;

- номчаан чогаалының утказын сайгарып, ында кол чүүлдү илередип, оон чогуур түңнелдер кылыры, номчаан сөзүглелдерин кезектерге чарып, оларга тус-тузунда ат тыварынга, абзац дузазы-биле план тургузарынга, номчаан чүүлүнүн утказын делгеренгей (долу) азы допчу кылдыр чугаалап өөрениринге чаңчыктырар;

- уругларны бичиизинден эгелеп коллективтиг езуга, бот-боттарынга негелделиг, шынчы, ак сеткилдиг, быжыг туруштуг, эрес-дидим болурунга, мөзүлүг аажы-чаңга, күш-ажылга кижизидер;

- уругларның ном-биле ажылдап, оон билиг тыварынга номну үргүлчү номчуурунга негелделиг, чечен чогаалга сундулуг, уран сөстүн тургузукчулары – чогаалчыларның чогаадыкчы ажыл-херектеринге сонuurгалдыг болурун чедип алыр; - хемчээл, утка, тематика, жанр талазы-биле аңгы-аңгы чогаалдарны ханы, шын билиндирер;

- уругларның чугаазын сайзырадыр болгаш оларга чугаалап, номчуп, дыңнап билиринин база сөзүглелдернин аңгы-аңгы хевирлерин сайгарып шыдаптарының чаңчылдарын шиңгээтирер;

- уругларның өөренген чогаалдарының утказын, оон маадырларының хөделиишкиннерин, чорук-херектерин ханы шиңгээдип ап, аңаа хамаарыштыр чогуур үнелелди берип, боттарының сагыш-сеткилин хайныышкынны-биле илередип шыдаарының, чечен чогаалды долузу-биле шиңгээдип алырынга аргаларын сайзырадыр;

- чечен чогаалдың уран чурумалдыг дылын, омур-хевир тургузарынга аян киирер аргаларын сеткип билир кылдыр уругларны өөредир; оларны боданыр аргаларын болгаш чогаадыкчы бодалын сайзырадыр;

- шүлүк чогаалын кичээнгейлиг дыңнап билиринин аргаларын сайзыратпышаан, оон уран сөзүн чарашсынар болгаш ханы шиңгээдип алырының дуржулгазын мөөңнеп, аңаа уран чечен хөөннүг болгаш сонuurгалдыг болурун кижизидер;

- долгандыр турар хүрээлел болгаш бойдус дугайында уругларның боттут бодалдарын сайзырадып, ону шын угаап болгаш медресеп билириниң дуржулгазын байыдар;

. Хар –назынынга дүгжүп турар уран-чечен чогаалдар-биле таныжылганың мөзү-бүдүш болгаш эстетиктиг ужур-утказы уругларның миниишкиннеринге, угаан-медреселинге болгаш номчукчунуң тура-соруунга салдарлыг, национал болгаш бүгү кижиге төрөлгөтөнниң үнелиг чүүлдеринге тааржыр хууда шынарларның хевирлеттинеринге дузалаар. . Оон аңгыда чижек программада чаа федералдыг күрүне стандарттарының негелделерин езугаар уругларның номчулгага хамаарышкан билииниң деңгээлдери, номчулга кичээлериниң сорулгалары, өөредириниң чамдык аргалары, планнаттыг түңгөлдери кирген.

3- кү классты доозуп тура номчулга программанын шынга эдип алганының планнаттыг түңгөлдери

Личностуг (личностные результаты)

Өөреникчилер чүгү билир ужурлугул:

- өөредилгениң чедишкениң болурунун чылдагаанын тып билири;

- бодунун ажылын туңгөп, үнөлөп билири;

-бодунун төрөөн чуртунга болгаш чонунга, ооң амыдырал-чуртталгазының хамаарылгазын

шингээди алыры;

- өске чоннарның ниити мөзү-шынарының, моральдыг нормаларының талаларын билип

алыры;

- бодунун-даа, өске чоннун кижилериниң кылган эки, багай талаларының уг-шиин тып

билири;

- моральдыг нормаларга болгаш этиктиг негелделерге дүүштүр аажы- чаңын таарыштылары;

- өске кижилерниң сагыш-сеткилин, ишти-хөңүн билири болгаш олар-биле кады сагышчоваары;

- уран-чечен культура-биле таныжып тура эстетиктиг овур –хевирлерниң кижизиттинери;
- өөредилгеже, эртем-билигже чүткүлдүү;

Предметтиг (предметные результаты)

Өөреникчилерниң өөренип алган турар билиглери:

- утка болгаш дыл-домааның талазы-биле чедингир сөзүглелди пауза, интонация болгаш

номчулганың темпизин барымдаалап шын, медреселдиг, аянныг номчууру;

- таныш эвес сөзүглелди номчуурунун дүргени 1 минутада 65 – 70 хире сөс;
- чогаалдың адынга болгаш аңаа чураан чуруктарга даянып алгаш, чогаалдың кол утказын

тодарадып билири;

- чогаалдың темазынга, кол утказынга, идеязынга хамаарышкан монологтарны

(үзүндүлери, абзацтарны) дыңналдыр номчууру, доктаадып алыры;

- сөзүглелдин кезектерин чогаалда болуушкуннарның дес-дараалашкаан болгаш утка

талазы-биле харылзааларын тодарадып билири;

- улуг эвес сөзүглелди аңгы-аңгы кезектерге чарып, кезек бүрүзүнге ат (эге) чогаадыры;

башкының дузазы-биле сөзүглелдин планын тургузары база сөзүглелге болгаш ооң

кезектеринге хамаарышкан айтырыгларны тургузуп билири;

- номчаан чүүлүнүн утказын делгередир болгаш кысказы-биле допчулап чугаалаары;

- уруглар библиотеказында бар номнар-биле, алфавиттиг каталог аайы-биле номнарны

тып билири;

Чогаадыкчы ажилдар:

Өөреникчилерниң өөренип алган турар билиглери:

- диалогту аянныг рольдап номчууру;
- план езугаар сөзүглелди тургузуп билири;
- хайгааралдың туннелинде бижимел чугааның хевирлерин (тодарадып бижиир, угаапбодаар), болган болуушкуннуңчылдагаанын тодарадып тургаш, чугааларны тургузуп

билири;

- бердинген тема езугаар чогаадыгларны, номчаан номунга, көргөн кинозунга,

теледамчыдылгага, сөзүглелдерниң үзүндүлеринге үнелээшкиннерни бижип билири;

- номчаан чугаазынга шиижиткен көргүзүтлөргө киржири, шээжи-биле доктаадып алган

шүлүктөрүн, чогаалдың үзүндүлөрүн аянныг номчуп билири;

- бердинген чуруктар езугаар чогаадыгларны тургузуп чогаадып билири.

Метапредметтиг (метапредметные результаты)

Регулятивтиг (Регулятивные)

Өөреникчилерниң өөренип алган турар билиглери:

- бодунуң кылыр ужурлуг ажылын планап болгаш салып алган сорулгалары-биле оларны

дүүштүрүп билири;

- чаа өөрөнгөн уран – чечен чугаада башкының айтып кааны езугаар чүнү кылырын

сагыыры;

- өөредиглиг кылдыныгларны аас болгаш бижимел хевирге кылып билири;
- болуушкун төнчүзүндө , ооң түңнелдерин анализтеп болгаш демдээн салган соонда

эдилгелерни кылып билири;

Билип алыышкын (Познавательные)

Өөреникчилерниң өөренип алган турар билиглери:

- херек билиглерни словарьларны ажыглап тургаш тып билири;
- чогаалдарны болгаш ооң кол маадырларын деңнеп болгаш үнелел барымдаазын езугаар

аңгылап билири;

- чогаалдың кол маадырларының сөстери, сагыш- сеткили, кылып турар чүүлдерин,

аразында харылзааларын шиңгээдип алыры.

Коммуникативтиг (Коммуникативные)

Өөреникчилерниң өөренип алган турар билиглери:

- бөлүккө ажылдап өөренири; бодунуң бодалындан аңгыда эжиниң үзел- бодалын база

дыңнап үнелеп билири;

- түңнел үндүрерде бодунуң бодалын тайылбырлап билири болгаш эшөөоруннун үзелбодалы- биле деңнештирип билири;

- эжинге херек медээни шын тода дамчыдып билири;

- демниг ажыл үезинде эжинге дузаны чедирери, бот-боттарын хынажып билири;

- диалог чугааны чорудуп билири;

- салдырган сорулгаларны чедип алырда чугааны шын тургузуп билири;

Планнынган түңнел:

- аңгы-аңгы сөзүглелдерни ыткыр дыңзыг аянный номчулга, иштинде номчулга болгаш

дыңнап турар уеде уткаларын шын медреселдиг билип алыры; оларның онзагай

шынарларын (уран-чечен, эртем-популярлыг, тайылбырның), сөзүглелдерниң кол

уткаларын болгаш кол маадырларын; утка аайы-биле айтырыгларга харыылап билири;

болуушкуннарның чурумун тодарадып билири; номчаан азы дыңнаан өөредиглиг, эртемпопулярлыг болгаш уран-чечен сөзүглелдерге айтырыгларны салып билири.

«Номнуң өңнуктери» деп класстан дашкаар кичээлдин календарь-тематиктиг планы

№	Кичээлдин темалары	Шагы	Эрттирер хуну	
			план	факты
1	С.Сурун-оол «Аккырмаа биле 2»	1 ш	06.09.	
2	В.Шаравии «Багай чувеге чанчыктырбас»	1 ш	13.09.	
3	В.Шаравии «Торээн дылынга ынак болуру»	1 ш	20.09.	
4	А.Ховалыг «Ай-кыс биле Алдын-Мерген»	1 ш	27.09.	
5	И.Бадра «Бурулер»	1 ш	04.10.	
6	И.Бадра «Талчыгаш»	1 ш	11.10.	
7	И.Бадра «Чараа чечен»	1 ш	18.10.	
8	С.Сурун-оол «Чачамайлаар»	1 ш	25.10.	
9	Е.Танова «Кым куштугул?»	1 ш	08.11.	
10	С.Сурун-оол «Чурекпен»	1 ш	15.11.	
11	Е.Танова «Чеченмаанын аян-чоруу»	1 ш	22.11.	
12	Э.Кечил-оол «Ава созун дыннаваска»	1 ш	29.11.	
13	М.Кенин-Лопсан «Баштайгы дузам»	1 ш	06.12.	
14	Е.Танова «Ийи 2»	1 ш	13.12.	
15	Э. Кечил-оол «Ундур имнедипкен»	1 ш	20.12.	
16	Улегер домактар, тывызыктар	1 ш	27.12	
17	Когудуглер, оюн удээн чугаалар	1 ш	10.01.	
18	Тоолчургу болгаш тоогу чугаалар	1 ш	17.01.	
19	Х.Ойдан-оол «Бичии	1 ш	24.01.	

	оннуктеривис»			
20	С.Сурун-оол «Ак мойнак»	1 ш	31.01.	
21	Т.Кызыл-оол «Отка орттенмес хеп»	1 ш	07.02.	
22	Тыва улустун тоолу «Алдан ала чылгылыг Алаадай-Мерген»	1 ш	14.02.	
23	А.Толстой «Кыштаглаашкын»	1 ш	21.02.	
24	Югослав улустун тоолу «Кырган ирейнин школага чорааны»	1 ш	28.02.	
25	Т.Кызыл-оол «Диин биле межерген»	1 ш	06.03.	
26	А.Толстой «Адыг биле ыт» (орус улустун тоолу)	1 ш	13.03.	
27	Ненец улустун тоолу «Хек»	1 ш	20.03.	
28	Туркмен улустун тоолу «Эртинелиг даг»	1 ш	03.04.	
29	М.Эргеп «»Одагга!	1 ш	10.04.	
30	А.Толстой «Арзылан, шортан болгаш кижиг»	1 ш	17.04.	
31	И.Бадра «Аштырган арзылан»	1 ш	24.04.	
32	М.Кенин-Лопсан «Мойнунда демир-хууннунг бору»	1 ш	08.05.	
33	Б.Полевой «Лейтенант Маресьев»	1 ш	15.05.	
34	Чыл иштинде ооренгенин катаптаары. Моорей «Кым хойну номчааныл?»	1 ш	22.05.	

Ажылчын программаны тургузарда дараазында литератураны ажыглаан:

- 1- 4 класстарга тыва дыл болгаш номчулга программазы. (Тываның ном үндүрер чери,

Кызыл -2000).

- 3-кү класстың Л.С. Кара-оолдун «Литературлуг номчулга» ному (Тываның ном үндүрер

чери, 2016)

- Н. С. Конгар. Класстан дашкаар номчулга ному (Тываның ном үндүрер чери, 2005)

Пропиновано, пронумеровано и
скреплена печатью

9 страниц.

Директор МБОУ СОШ с. Шектээр:

« сентябрь 2024г.

